

O B S A H

Dr Milan Maralík: Předmluva 7

I. Doba stará

O dvaceti sedmi bláznech	15
Ezop	19
Svár vody s vínem	25
Podkoní a žák	29
O manželství	35

II. Satira husitská

Sedláci	41
Viklefice	42
Píseň o ženách	43
O pravdě	44
O kněžích svatokupcích	48
Žaloby na husity I.—III.	50
Zbarvení mnichové	61
Hra flus v Čechách	64

III. Století 16. a 17.

Z „Kupidovy střely“	69
Trpká bylina zlá žena	71
O ženě a ženění	71
Hic est der papáček	73
In iure oratores sunt hominum voratores	77
Hvězd a oblakův hadači	79
Radostná píseň o defenestraci r. 1618	80
Dopis mladé ženy starého muže jejímu kavalírovi	83
Ševci	84
Krejčí	87
Mydláři	90
Kožišníci	92
Na hraběte z Zinsendorfu	96

IV. Satira v lidové písni

Šafář, taškář vybraný	101
Lužanskéj pan správčí	101
Selský Otčenáš	101
Jedna koza mlsná byla	103
Velká krádež	103
Kvardyán	104
Havíři	104
Kováři v neděli	104
Mlynáři chlapíci	105
Selská modlitba	105
Hajný, šelma tajný	105
Potěcha sedláků po sedmileté válce	106
Sedlák furiant	106
Sedlák šelma	107
Samý pes	107
Veselá bída	107
Řezanka	108
Robota I	108
Robota II	108
Robota III	109
Sedlák a hofer	109
Odvod	110
Za tú našú stodořenkú	110
U Raclevic stojí hruška	111
A vy sedláci	111
Dyž se trefí o velikej noci	111
Svaté Jene Nepomucké	112
Ořechovčí páni	113
Už robota scípla	114
Něněchcě mi, mamičko	114
Ptal se jedné panne chlapec	115
Všecke štere dile světa	116
Tragaču, tragaču	116
Pozná, pozná	117
Krejčí, krejčí, krejčí	117
My máme šafáře	117
Jak živa jsem neviděla	117
Jsou sedláci páni	118
Vždycky se sedláci diví	118
Mynáři, lupiči	118
Pytajou se, pytajou	118
Copak vy kováři umouněný	118
Počkej, myslivečku	119

Není větší šelma	119
Vy knížecí chlupci	119
Lepší jeden kováříček	119
Nynčko je sedláček pán	120
Kočí sedí na kozlíku	120

V. Satira v jarmareční písni

Pravdivá píseň o bláznivé módě tohoto památného světa	123
Píseň světská o svornosti manželské	125
Píseň nová o starých dívkách	129
Marnost nad marnost ženského pohlaví	132
Nová píseň o Americe	136
Nová píseň o severní železnici	138
Jak můžem být rádi, bratři kamarádi	139
U panského dvora	141

VI. Satira ve století 18. (písmácká)

Vidění pocestného	145
Larva masopustu	147
O tabáku	150
Píseň o selské vojně	153
Píseň o svobodě selské	155
Píseň o ševci prašivci	159
Co sou páni, to sou páni	162
Píseň o Čihaři, ptácích a klášteřích	165
Tak to chce tento svět	167

VII. Satira doby obrozenské

Jan Kollár: Některým	173
Náhrada	173
Květy a ženy	173
Chrám osvícenosti	173
Čas k lidem	173
František Ladislav Čelakovský: Pocestný	174
František Jaromír Rubeš: Berličky	174
František Ladislav Čelakovský: Břečtan a ostružina	176
Konopě	176
Lví tlama	177
Básnické seno	177
Leknín	177

František Ladislav Čelakovský: Šlechtický kmen	177
Staří a my	177
Zásobený vozka	178
I to k něčemu dobré	178
Šířitelé osvěty	178
Staří a noví vyznavači	179
Ze zoufalství anebo mnich anebo voják	179
Marnotratnost	179
Celoroční výživa	179
Pražská	180
Český sedlák	181
Josef Jaroslav Langer: Sněm a bitva u Jezerky Žižkův dub	181 184
Jan Jindřich Marek: Společní	186
František Jaromír Rubeš: Za sto let	187
František Hajniš: Na lakomce Škrtila	195
Na pana správce Šidila	195
Na kněhkupce, kněhnakladatele a ostatní přátele básníků a spisovatelů	195
Hrobní nápis I.	196
Hrobní nápis II.	196
Košíněk moudrosti	196
Nouze a bída	196

VIII. Satiry kolem roku 1848

✓ Karel Havlíček Borovský: Tys bratr náš	199
Píseň Čechů r. 1850	200
Domov ruský	200
✓ Král Lávra	201
Nedůstatečnost	208
Mystický výklad	208
Selský	208
✓ Demokratický	208
§ 1	209
Purkmistru slavné obce B.	209
Výstraha	209
Zloděj	209
Osel a liška	209
Anonym: Píseň o přednostech	210
Josef František Smetana: Co jest člověk?	211
Vánoční	211

J. V.: Dobrá rada	212
Pekařům	212
Karel Vinařický: Rokování na sněmu zvířat	213

IX. Satira doby Nerudovy a lumírovci

Jan Neruda: Kde domov můj?	225
1886	225
Šlechtnost	226
Žena	226
Otázka	227
Český výtečník	227
Chudoba	227
Slunce a měsíc	228
Výtečníci	228
Svatopluk Čech: Hanuman	229
Eliška Krásnohorská: Svaté zvíře	236
Ladislav Quis: Satirikovo dilemma	238
Rostem	238
Zvrácené pravidlo	239
Stará sláva	239
Historie	239
Epitaf velkému vlastenci	239
Oprávněná domněnka	240
Zpěv českých boháčů	240
Odi profanum vulgus et arceo	240
Vděčnost národa	240
Jistý výsledek	241
Pokrok	241
Zpátečníku	241
Ta mládež	241
Český satirik	241
Karel Mašek: Bohatýři	242
Bohdan Kaminský: Dvě básně o práci	243
Josef Václav Sládek: Písař	244
Anonym: Král, švec a knejp	245
Eduard Albert: Bacillus souchotin	247
Jaroslav Vrchlický: Suplika	247
Anonym: Na Řípu	252
Anonym: Ukolébavka milionářů	252
František S. Procházka: Euphemismus	253
Píďaly	253

František S. Procházka: Fata morgana	254
Já kandiduji	255

X. Od počátku 20. století do r. 1914

Josef Svatopluk Machar: Dobří lidé	261
Priznejme si!	261
Národ pod mikroskopem	261
More paterno	261
Čínská zeď	262
Česká otázka	262
Na pochodu	262
My a Evropa	262
Starovlastenci	263
Vlastenec vysvětluje a omlouvá	263
Ut desint vires, nonli demittere animum	263
České akademii	263
Úkol básníka	264
Žena z lidu	264
Jedna z hořejších deseti tisíc	264
Valčík	265
Viktor Dyk: Říkání z politického slovníčku	266
Návštěva ve vsi	267
Úsměv pana faráře	268
Dobromyslná osoba z naší vesnice zpívá	269
Napomenutí vesnického šprýmaře	270
Richard Prinn	271
Otec Kondelík	272
Česká ukolébavka	273
Karel Horký: Slečna Týny	273
Moje rodné městečko	275
Český lev	276
Paní Nyklíčková	276
Také diagnosa	278
Purkmistr Poklička	279
Jan Váňa: Ochranná stanice	281
Nevděk	282
Vzorný časopis	282
Živnostenská spokojenost	283
Karel Dostál-Lutinov: Triumf národa	283
Tiše, tiše!	284
V zemi papučí	284

Josef Holý: Jan Nep. Šverina, rytíř ze Šverinburka	285
Antonín Sova: Vystěhovalci na Krym, nechte sobě zajít chut'	288
Karel Hlaváček: Kuplet	288
František Gellner: Dědina	289
Bubeníček	290
Spojenci	291
V zlých časech	291
Fráňa Šrámek: Přišel mne pan lajtnant navštívit	292

XI. Satira po roce 1918

Josef Mach: Socha Svobody v New Yorku	297
Jaroslav Kolman-Cassius: Jaguár, vlk a osli	298
Josef Hora: Česká národní filosofie	301
Léčivá krise	302
Mecenášská	302
Antonín Sova: Československý karneval	302
Jiří Mahen: Šťastná Afrika	306
Jaroslav Seifert: Česká paní z roku 1936	306
Václav Lacina: Město Boží	308
Demonstrace	309
Jen dál	311
Jiří Haussmann: Kde domov můj?	312
Slavia v. Sparta	313
Z úvah rozmyslného člověka	316
Povzdechy vlastenců	316
Balada	317
Senátor N. N.	318
Jiří Wolker: Kterési ženě ctihodné	318
Donát Šajner: Doslov	321
Bibliografické poznámky	323